

Pasiuna

Isa ang sibuyas sa mga nag-unang lamas na kinahanglanon sa pagluto. Paborito kining rekado ilabi na sa pagdugang ug lasa sa bisan-unsang putahe. Gawas sa pagluto, epektibo usab ang sibuyas sa pag-ayo ug sakit sama sa ubo, insomnia, hemorrhoid, ug uban pa.

Adunay duha ka klase sa sibuyas na ginapatubo diri sa atong nasud. Kini mao ang *yellow variety* ug ang *red variety*. Sa *yellow variety*, ang *Superex* mao ang pinakamaayo na klase na nasulayan.

Ang *red variety*, sa laing bahin, maayong patubunon tungod kay molungtad kini sa dugay na panahon human sa pag-*harvest*. Ang *Red Creole* ug *Red Pinoy* mao ang mga maayong klase na nasulayan na.

Pagdumala sa Produksiyon

Ang Central Luzon ug Ilocos Region mao ang mga rehiyon na adunay dagkong produksiyon sa sibuyas. Kini aron sa pag-*supply* sa lokal na panginahanglanon ug pang-*export* sa ubang nasud sama sa Japan, Hong kong, Singapore ug Thailand.

Varieties

Yellow Onions	Red Onions
Yellow Granex Hybrids	Red Orient
Superex	Red Creole
Cal 120	Red Pinoy
Cal 202	BGS 95 (F1 hybrid)
Cal 204	Capri
Liberty	

Ang Klima ug Yuta na Pagatamnan

Maayo ang tubo sa sibuyas diha sa tambok ug dili tubigon na yuta na adunay *pH range* na 6 nagdto sa 7. Nagkinahanglan usab kini ug mabugnaw na klima sa unang mga bulan ug uga apan taas na temperatura kung kini gulang-gulang na. Maayo kung magtanum sa bulan sa Oktobre (*yellow onions*) nagdto sa hinapos sa Enero (*red onions*).

Pagpasemilya

Ang usa ka ektarya na yuta nagkinahanglan ug lima (5) ka kilo na liso sa sibuyas. Pagprepara ug semilyahanan ug saguli kini ug tae sa hayop ug uhot sa humay. Ilinya paglubong ang mga liso ug tabuni gamay ug yuta. Tabuni usab kini ug pinutlan sa sagbot aron mamintinar ang kaumogon sa yuta. Protektahi ang semilya sa direkta na init sa adlaw o kaha ulan ginamit ang *nylon net* o *plastic tunnels*. Kung ang semilya dagko- dagko na, mi nus-minusi ang pagbubu sa tubig, i-direkta na usab kini sa adlaw usa ka semana bag-o mag-*transplant*.

Pagbalhin sa Tanum

Ibalhin sa gipreparar na lugar ang semilya upat (4) ngadto sa unom (6) ka semana human magpatubo. Hinayon lang ug ibot ang semilya aron dili madaut ang ugat niini. Sa pagtanum, pagbutang ug distansiya na 15cm matag punu-an ug 15cm kada linya. Ilubong ang puti nga bahin sa tanum ilawom sa yuta ug idu-ot ang yuta diha sa pagtabon. Patubigi ang tanum bag-o ug human magtanum.

Pagbutang sa Abono

Kung walay *soil analysis*, ang usa (1) ka ektarya na yuta nagkinahanglan ug 8.5 ngadto sa 11.4 ka bag na *ammonium sulfate* (21-0-0); 6.6 ngadto sa 26.7 ka bag na *superphosphate* (0-18-0) ug 2 ngadto sa 4 ka bag nga *muriate of potash* (0-0-60).

Ihurot ug *apply* ang tanan 0-18-0 ug katunga sa 21-0-0 ug 0-0-60 diha sa punuan sa tanum. Ibutang ang nahibilin nga 21-0-0 ug 0-0-60 sa palibot sa tanum pagkahuman sa 30, 45 ug 60 ka adlaw. Ang taas na *nitrogen* sa sibuyas makapamubo sa kinabuhi niini. Pag-*apply* ug *herbicide* ug kinamuta ug ibut ang sagbot aron sa maayo ug de-kalidad na produkto.

Patubig

Ang sibuyas nakinahanglan ug sakto-sakto na kaumugon para sa maayong pagbunga. Pagpatubig sulod sa upat (4) nagdto sa pito (7) ka adlaw, depende sa klase sa yuta. Ihunong ang patubig duha (2) ngadto sa tulo (3) ka semana bag-o magharvest.

Pagdumala sa Sakit

Ang *purple blotch*, *leaf blight*, *white tip disease*, ug *downy mildew* mao ang kasagarang sakit sa sibuyas. Sa paglikay niini, kinahanglan adunay sakto nga patubig aron sa pagminatinar sa kaumugon sa yuta. Hin-lui ang lugar na pagatamnan sa mga hugaw gikan atong miaging tanum. Pag-*spray* ginamit ang gipaferment na uhot sa humay aron makontrol ang sakit-sakit.

Sa *pink root* na sakit, malikayan kini pinaagi sa *soil solarization*. Paggamit usab ug kusgan na klase sa sibuyas. Alang sa *bacterial soft rot*, *neck rot* ug *onion smut*, i-mintinar ang maayo nga paglusot-lusot sa hangin. Pagpraktis usab ug *crop rotation*.

Sa *sour skin* ug *slippery skin*, pagpatubig diha sa linya sa matag punuan. Ayaw pag-butang ug taas na bahin sa *nitrogen* o kaha i-delantar ang pag-aplay niini. Saguli usab ug *copper sulfate* ang ulihing pagpangabono ug pag-*spray* sa *fungicide*. Alang sa *thrips*, *army worm*, *cutworm* ug *leaf miner*, pangi-*spray* (*hig pressure*) ug tubig sinagulan ug sabon. Kuhaa ang mga naapektuhan na dahon. Pagbutang ug abo ug pagspray ginamit ang duga sa sili. Para sa *leaf miner*,

pagspray ginamit ang tubig ug *chlorox* sa sukod na 1:10. Sundi ug bubo sa tubig pagkahuman sa isa (1) ka oras.

Pagharvest

Mamahimo nang pupuon ang sibuyas kung ang dahunan niini nagsugod na ug bawog paubos. Manu-manuha ug iblut ang gulang na nga tanum. Ibulad ang *naharvest* na sibuyas sa init ug mahangin na lugar. Putli ang dahon gamay ug kuhaa ang mga ugat. Ibahin-bahin sa sigon sa kadak-on ug kaayuhon. Ibutang sa sako nga adunay dagko na buslot aron makalusot-lusot ang hangin.

Prepared by:

Mr. Rodel Maghirang

Ms. Marissa B. Miranda
University Researchers
Vegetable Crops Division
Institute of Plant Breeding
College of Agriculture
University of the Philippines Los Baños
College 4031 Laguna
Tel. No. (049) 536-2298; 536-3304; 536-2697
Fax No. (049) 536 -3438

Editorial/Production Staff:

Josefina L. Acedera

Commodity Specialist, CRD-PCARRD

Ma. Gracia N. Payawal

Nelia B. Laroza

Administrative Staff, CRD-PCARRD

Ruel S. Pagcaliwagan

Editor, ACD-PCARRD

Simeon R. Manahan, Jr.

Layout Artist, ACD-PCARRD

For more information, please contact:

The Executive Director

PCARRD, Los Baños 4030 Laguna
Tel. Nos. (049) 536-0014 to 15; 536-0017 to 20;
536-0024

Fax Nos. (049) 536-0016; 536 0132

Email: pcarrd@ultra.pcarrd.dost.gov.ph

Cost and Return Analysis Per Hectare

ITEMS	AMOUNT
I. VARIABLE COSTS	
A. Labor (P150 / MD)	69, 830
Plowing	1, 500
Harrowing	1, 000
Bedding	1, 500
Manure application	1, 500
Seedling production (15 MD)	2, 250
Transplanting (25 MD)	3, 750
Fertilization (3x) (30 MD)	1, 800
Mulching (5 MD)	750
Weeding (3x) (30 MD)	4, 500
Irrigation (20 MD)	3, 000
Spraying (20 MD)	3, 000
Harvesting (20 MD)	3, 000
Postharvest operations (35 MD)	5, 250
Sub-total	32, 800
B. Materials	
Seeds (5kg/ha)	4, 250
Animal manure (10 t)	10, 000
Fertilizers	
14-14-14 (7 bags)	2, 450
46-0-0 (2 bags)	930
0-18-0 (2 bags)	1, 100
0-0-60 (0.5 bag)	300
Insecticides	8, 000
Fuel and Oil	5, 000
Miscellaneous	5, 000
Sub-total	37, 000
II. Fixed Costs	18, 063
Land Rental	5, 000
Depreciation	
5 pcs. scythe (2 yrs)	63
5 pcs. hoe (3 yrs)	125
3 pcs. shovel (3 yrs)	75
2 knapsack sprayers (5 yrs)	800
Interest on loans at 20% int. p.a.	12, 000
TOTAL COSTS	87, 893
GROSS INCOME	200, 000
NET INCOME	112, 107

Mga Giya sa Pagtanum ug

Gihimo sa:

Regional Agriculture and Fishery Information Division
(RAFID)
Department of Agriculture - Regional Field Unit 13
Caraga Region

Tinubdan:

Vegetable Crops Division
Institute of Plant Breeding, College of Agriculture
University of the Philippines - Los Baños
College, 4031 Laguna
PCARRD, Los Baños, Laguna

* With a remarkable yield of 20 t/ha at P10/kg